

ДОШКІЛЬНЕ ВИХОВАННЯ

7

«РАДЯНСЬКА ШКОЛА»
1955

ЗМІСТ:

	Стор.
<i>С. Чех</i> — Мати	3
<i>П. Чамата</i> — Здібності та їх виховання у дітей дошкільного віку	7
<i>М. Шейко</i> — Виховання правильної осанки у дітей дошкільного віку	13
<i>Г. Савицька</i> — Про підготовку дитини до навчання в школі	18

З ДОСВІДУ

<i>Т. Целіковська</i> — Як я готую дітей до школи на заняттях	25
<i>В. Авдеева</i> — Будівельні ігри на ділянці	28

БАТЬКАМ ПРО ВИХОВАННЯ

<i>Т. Рубцова</i> — Роль батьків у вихованні чесності і правдивості дитини	33
--	----

СТОРІНКА ДЛЯ ДІТЕЙ

Новачок (слова <i>О. Бродського</i> , муз. <i>П. Загурського</i>)	39
<i>П. Ходченко</i> — Галинчине оповідання	40
<i>Б. Комар</i> — Вареники	41
<i>В. Нестайко</i> — Каструля	42
<i>В. Росін</i> — Горіхи та їжак	43

НА ДОПОМОГУ КОЛГОСПНИМ ДИТЯЧИМ УСТАНОВАМ

<i>Г. Довбня, Г. Зельвенська</i> — План роботи вихователя в колгоспній дошкільній установі	44
<i>Ф. Полянська</i> — Про роботу колгоспного сезонного дитячого садка з батьками	48

Редакційна колегія:

О. Ф. Єгорова, Н. О. Красіна, Н. Ю. Переверзева, Ю. Ф. Петраківська, Є. К. Сухенко, П. С. Ходченко, П. Р. Чамата, Т. І. Цвєлих
(головний редактор)

Журнал «Дошкольное воспитание»
(на українском языке)

Техредактор *О. О. Чала.*

Коректор *А. І. Хорт.*

Адреса редакції: Київ, Ново-Павлівська, 2. Тел. 6-50-43.

БФ 10133. Зам. К-178. Тираж 15.000. Друк. арк. 3. Обл.-видавн. арк. 4,8.
Формат паперу 70×108¹/₁₆. Підписано до друку 23.VI 1955 р.

Київська обласна друкарня, вул. Леніна, 19.

в тому, щоб ніколи не задовольнятися тим, що знаєш, тим, що одержав в педагогічному училищі, а постійно вчитися, читати літературу, радитися з досвідченими вихователями, вивчати кращий досвід і завжди, навіть досягнувши успіху, думати, а чи все

я зробила правильно, а чи не можна зробити ще краще?

Я привчаю себе саме так працювати тому, що хочу стати досвідченою вихователькою, хочу правильно виховувати наших радянських дітей.

Будівельні ігри на ділянці

В. АВДЕЄВА,

вихователька старшої групи дитячого садка Крименерго, м. Сімферополь

Продумані будівельні ігри на ділянці являють собою дуже вдалу форму виховної роботи. Вони збагачують дітей новими враженнями і поняттями, збуджують творчу ініціативу, об'єднують їх у дружний колектив. Крім того, будівельні ігри тісно зв'язані з трудовим вихованням: в процесі їх діти набувають трудових навичок — кладуть стіни, скріплюють їх, роблять дах; вчаться берегти свою працю, поважати працю товаришів і дорослих. Будівельні ігри, захоплюючи дітей, привчають їх доводити почату справу до кінця.

Вихованці нашого дитячого садка люблять ці ігри і споруджують з піску та глини будиночки, оточують їх садочками, клумбами, парканами. Найчастіше діти будували в пісочних ящиках. Але там було тісно, і вони заважали одне одному; гратися могла тільки невелика група. Ділянка в нас маленька, і цілій групі на одному місці будувати не можна. Тому я запропонувала своїм вихованцям поділитися на кілька групок і відвела для кожної з них місце для будівельних ігор. Спочатку мені важко було визначити, за яким принципом групувати дітей: старших з молодшими чи старших з старшими, а молодших з молодшими.

У мене ще не було ніякого досвіду в керівництві іграми такого типу, та й не вірилось, що вони мають педагогічну цінність.

Напочатку будівництвом були охоплені не всі вихованці. Менш

активні тільки спостерігали. Через деякий час залучила я і їх. Для цього сама почала будувати і попросила неактивних допомогти мені. А коли вони зацікавились, я відійшла. Таким чином, під кінець літа в будівельних іграх брала участь вся група. Будували діти не печерки, як це звичайно буває, а будиночки з трьома стінами, дахом на два схили.

З допомогою товаришів із методичного кабінету я склала план підготовки до будівельних ігор на ділянці. В цей план ввійшли в першу чергу екскурсії на будівництво в місті. Я обдумала не тільки об'єкти для екскурсії, а й те, з якої точки зору слід їх обговорювати з вихованцями.

Крім попереднього ознайомлення з об'єктами міського будівництва, ми проводили екскурсії і в період будівельних ігор для спостереження тих чи інших операцій.

Наведу виписки із щоденника, який я вела під час підготовки і розгортання будівельних ігор.

30 травня. Екскурсія на будівництво консервного заводу. Мета: подивитись, як робітники закладають фундамент.

Проходимо ми повз це будівництво майже щодня, оскільки воно міститься по дорозі на річку. Сьогодні я звернула увагу дітей, як працюють будівельники: риють яму рівну і довгу, прораб перевіряє рулеткою її ширину і довжину.

На повторній екскурсії вихованці спостерігали закладку фундаменту.

Робітники зустріли нас привітно. Вони сіли разом з нами і почали розповідати, що і як вони роблять. Один будівельник сказав: «Ми спочатку викопали довгу, але не дуже глибоку яму. Коли закінчили, закидали її камінцями, вирівняли їх, щоб вони щільно прилягали до землі і один до одного. Потім кинули в яму замазку — глину, розведену з піском, щоб не було щілин. Оце й називається закласти фундамент».

«А для чого він?» запитав Вітя. «Це для того, — відповів робітник, — щоб будинок не осів, а то він од своєї ваги може ввійти в землю». Саша здивувався: «Увесь будинок може ввійти в землю?».— «Ні, не весь — трохи. Фундамент роблять ще й для того, щоб вода не підмивала стіни».

Я звернула увагу дітей, як будівельники готують матеріал: розмішують пісок з глиною лопатою і потім тією ж лопатою кидають суміш у яму на каміння. Ми подякували їм за бесіду і пішли.

15 червня. Спостерігали за будівництвом у нашому дитячому садку. Діти дивилися, як робітники виво-

дили стіни. Жінки підносили глину, змішану з піском і вапном. Працювали дружно, весело. На нашому будівництві вихованці бачили робітників нових професій — мулярів, покрівельників, теслярів, склярів.

25 червня. Розповіла про будівництво дітей минулого року. Саша пригадав, як торік вони старанно працювали, а потім влаштували в споруджених будиночках новосілля, як цікаво гралися, не ламали і не псували будівель. Я показала альбом цього будівництва, дитячі малюнки споруд.

Вихованці горіли нетерпінням. Пообіцяла розпочати будівництво після вихідного дня.

Я приготувала матеріал (глину, пісок, вапно, дощечки 15—20 см завдовжки і 5 см завширшки) та інвентар (лопати, відра, тачки, носилки тощо).

28 червня. Настав довгожданий день. Я розподілила дітей на групи по 4—6 чоловік (кожний вибрав собі компанію за бажанням). Перед початком роботи провела бесіду, в якій підвела вихованців до того, що для будування поодиноці в нас не вистачить ні місця, ні

матеріалів. Колективно працювати цікавіше, і робота йде швидше.

Після розподілу на групки ми спільно вибрали місце для ігор — вздовж стіни під деревами. Враховано було дві обставини: щоб будувати в тіні і щоб не заважати одне одному.

Діти, які будували минулого року, виявились «прорабами» і провідними будівельниками, а новачки і молодші задовольнились роллю підсобних робітників.

Я сказала дітям, що дуже задоволена їх організованістю і хочу, щоб вони працювали дружно, довели справу до кінця. Нагадую своїм маленьким будівельникам, що робітники не забруднюються, йдуть додому чистими. Так повинні робити й вони — акуратно поводитися з матеріалом.

Перед початком роботи накреслила на землі квадрат — розмір будівлі. На проведеній лінії діти почали копати рівчак для фундаменту, щоб ребром лягла цеглина. Пояснила, як треба робити розчин з глини і піску: глини — двоє дитячих носилок, піску — одні носилки, полити водою і розмішувати лопаткою, поки розчин не буде трохи густіше сметани. Потім в рівчак кидаємо дрібні камінці, поливаємо водою і тоді заливаємо розчином. Це — фундамент. Далі обмазуємо один бік цеглини розчином і ставимо ребром в рівчак таким чином, щоб вона ввійшла на 2—3 пальці в землю — тоді будівля буде стояти міцно. Поруч з першою цеглиною ставимо другу. Потім зверху на ці цеглини кладемо другий ряд тільки з менших цеглин або половинок, щоб залишити просвіти для вікон. Цеглини також обмазуємо глиною для міцності. Кладемо й третій ряд цеглинок і обмазуємо.

Над просвітами вікон кладемо перекладину з фанери або дощечку і намазуємо розчином, щоб до неї пристала цеглина третього ряду. Перевіривши, чи зрозуміли мене діти, я кожній бригаді пропоную вибрати собі місце для будівництва.

30 червня. У першій групі гра йде дружно. Валерик і Саша кладуть стіни, Валя й Толя носять воду, возять пісок і глину. Коля бере на

лопату глину, кидає її на стіну, а потім розтирає лопаткою. Він добре засвоїв прийоми справжнього штукатура.

Коло великої стінки, що огорожує нашу ділянку, діти поставили бокову стінку з вікном і другу таку саму стінку напроти. Я дала їм дощечки для перекладини, потім вони поставили ще одну стінку, залишивши місце для дверей. Цеглини для бокових стінок були короткі, і діти доточили їх кусочками цегли, обмазавши їх добре глиною. Коли стіни були готові, Валерик і Саша додали до розчину ще трохи вапна (щоб штукатурка не тріскалась) і обмазали їх всередині і зверху. Потім будівлю залишили сохнути. Пізніше я сама побілила стіни чистим вапном. З цупкого паперу по трафарету діти вирізали рами для вікон і пофарбували. На двері повісили марльові занавісочки.

Я допомогла на шматку жерсті зробити згин посередині, щоб він мав форму даху, а діти клали його зверху стін. Навкруг будиночка зробили огорожу з цегли, щоб у цьому дворіку могло вміститися 4—5 дітей. Огорожу помазали глиною і побілили її.

1 липня. В другій групі об'єднались старші вихованці, які будували і минулого року. Вони вже роблять усе за планом: намітили місця для будинку, озера, саду. Сьогодні вони зводять стіни.

Четверта група (хлопчики) зламала свою споруду і почала ліпити все спочатку. Тут виникла суперечка: всім хочеться класти стіни. Ваня говорить, що Толя робить не так і тільки заважає, а Толя твердить, що Ваня нічого не розуміє в будівництві і гальмує роботу. Я нагадала їм про екскурсію на будівництво. «Чи ви чули, щоб робітники сперечалися, не могли розподілити між собою обов'язків. Хіба робітники заважають один одному? А цього уникнути дуже легко: один нехай носить воду, другий — возить глину, третій — доставляє пісок. Решта буде класти стіни, обмазувати їх, і все буде добре». Діти погодились зі мною і розподілили між собою будівельні операції.

Шоста група дуже слабенька: вона складається з п'ятиліток. Довелося малятам допомогти. Показала їм роботу старших, сама ліпила разом з ними.

3 липня. Сьогодні всі «бригади» закінчили зводити стіни і взялись робити огорожу навколо садків. Одна з них вирішила збудувати навіс для відпочинку мешканців будинку.

Після закінчення будівництва стін всі оглянули і оцінили кожну будівлю. Саша сказав: «Аллочко, твій будинок швидко розвалиться, ти мало поклала піску. Дивись — тут одна глина».

15 липня. По трафаретах, виготовлених мною, вихованці вирізували рами, фарбували їх різними кольорами — кому який подобається.

16 липня. Стіни будинків, насипи, дороги готові. Діти все прибрали навколо, щоб не було глини, зайвого каміння, цегли. Лишилось тільки зробити дахи. Вирішили піти до шефів за матеріалом (його у нас було мало).

17 липня. Сьогодні виділила кілька чоловік вихованців, які пішли зі мною за жерстю для дахів. Нас добре зустріли. Мама Маринки винесла нам обрізків жерсті.

Майже всі діти зробили дахи на два схили. Вітя хотів було зробити з одним схилом, але всі почали його переконувати, що такий дах роблять тільки на сараї. Вітя погодився з загальною думкою.

18 липня. У хлопчиків виникла нова ідея — збудувати пароплав. Я погодилась і додала, що можна буде влаштувати свято на кораблі. В дітей від захоплення заблищали очі. Знову закипіла робота — одні носили глину, другі — пісок, треті — місили. Саша і Валерик, як головні ініціатори будівництва, обмазували кістяк корабля. Я допомагала своїм вихованцям викладати стінки камінням і цеглою, щоб вони були щільні.

Будування пароплава посувалося дуже швидко, бо в дітей уже були потрібні навички.

20 липня. Діти обмазали тріщини на пароплаві, прибрали зайву

глину й каміння, підмели і лишили споруду підсихати.

22 липня. Оглядали пароплав. Він уже трохи підсох. Вирішили побілити. Я допомогла вихованцям пофарбувати борти в голубий колір. Назвали пароплав «Чайкою». Приготували прапорці для прикраси.

25 липня. Коли з будівництвом було закінчено, дівчатка побачили, що їх ляльки надто великі для будівель. Придумали вирізати ляльки з картону, і незабаром усі будиночки заповнились паперовими мешканцями. На одному будиночку вивісили табличку: «Дитячий садок», на другому — «Продуктовий магазин». Але потрібні ж і товари для магазину: меблі, посуд для дөмівок. Та це швидко не робиться, і тому прийшли до висновку виконати цю роботу пізніше. За прикладом попереднього року слід було відсвяткувати новосілля.

28 липня. Провела з дітьми бесіду про те, як влаштовуватимемо новосілля. Саша згадав, що торік робили запрошення для працівників дитячого садка, молодших дітей і батьків. «Гості приходили до нас з подарунками», додала Люся.

Вирішили святкувати новосілля після вихідного дня, оскільки роботи біля будиночків було ще немало: треба посадити садочки, зробити клумби, нема написів на всіх житлах.

31 липня. Всі вихованці прийшли нарядні, з квітами. Увесь вільний час сьогодні вони були зайняті біля своїх будиночків — носили чорну землю і робили клумби, обкладали їх камінцями. Я роздала дітям марльові занавісочки, допомогла їх розвісити. Під час обіднього сну приготувала дерева (гілочки). Діти посадили їх, розмістили своїх ляльок у будиночках, розставили там посуд і меблі. Тоді почали зустрічати гостей.

Коли дорослі оглянули будівлі, сіли на призначені їм місця. Завідуюча дитячим садком привітала маленьких будівельників і подарувала їм м'ячі, серветки для столиків, скакалки. Няня й сторож піднесли по букету квітів у кожний будино-

чок. Потім «новосели» співали, грали, читали вірші. Куховарка поздоровила їх з новосіллям, почастувала пирогом, завідуєча — цукерками.

На пароплаві розгорнулась цікава гра. Я приготувала дітям матроські шапочки. «Іздили» на пароплаві по черзі.

Побудували будиночки, відсвяткували новосілля. Здавалося б, що робити на ділянці більше нічого. Та як виявилось, це не так. Діти іноді відривались від будівель на два-три дні і знову поверталися до них. Всі враження, які вихованці одержували з навколишнього життя, відбивались в іграх з будівлями. Ігри ці продовжувались до самої осені, до дощів.

Ми святкували ще іменини ляльки Тані. Діти з власної ініціативи принесли цукерок, печива, квіти — подарунок ляльці. Запросили мене і няню. Я взяла теж частування: абрикос, слив, огірків. Лялька Таня сиділа в новому будинку нарядно вдягнена, з віночком на голові. Принесли ляльковий сервіз і стали готувати частування, довелось взяти і справжні тарілочки, ложечки. Повар Ганна Романівна накрила столи. Прийшла до нас у гості сторож дитячого садка, її поява викликала бурю оплесків. Вона принесла цукерки і печиво. Повар Ганна Романівна, поздоровивши дітей з імениницею, сказала: «Бережіть свою Танечку, не кидайте її де попало, треба, щоб вона була у вас завжди такою гарненькою. А тепер прийміть мої подарунки». Тут няня внесла маленьке блюдо з крихітними котлетками і вермішеллю. Радості не було краю. Потім почалися виступи самодіяльності, веселі танці. Після свята діти самі помили посуд і все прибрали. Біля будиночків часто роз-

горталися цікаві ігри: в дитячий садок, лікарню та інші.

Головна особа в будівельних іграх — вихователь. Вся організаторська частина покладалася, звичайно, на мене. Я завжди радилася з дітьми і наводила їх на правильне розв'язання того або іншого питання. Моя увага до дітей в цих питаннях піднімала їх у власних очах, змушувала самих думати, міркувати. Так було після того, як в одному будиночку обсипалась штукатурка після неправильного мазання. Я не кинулася відразу допомагати вихованцям, пояснювати, а дала змогу самим подумати, тільки прислуховувалась, щоб, на випадок неправильного рішення, виправити.

Мені завжди доводилось бути напготові, тому треба пояснити, тому підказати, допомогти, дати потрібний матеріал. Але робила я все це лише тоді, коли діти не могли вже без мого втручання обійтись.

Там, де я сама не могла допомогти, користувалась послугами інших — зверталась до завідуєчої, ходила на будівництво і радилась з робітниками. Крім того, вважала корисним привчати своїх вихованців самим запитувати і вислуховувати відповідь старших.

Які ж висновки зробила я, організувавши на ділянці будівельні ігри?

Діти навчились колективно обговорювати всі питання і підкорятися загальному рішення. До будівельних ігор вони підійшли після багатьох спостережень за будівництвом. В них закріпились знання і певні трудові навички, діти ознайомилися з властивостями деяких будівельних матеріалів, навчилися гратись дружно. Ігри сприяли розвитку їх ініціативності, терпіння і наполегливості.

